

Brugere, Århus

Lene, informant
44 år. Meget gift.

Tove

60+ og har svær gift i hænderne. Har mandlig partner.

Anni Mathiesen

60+. Lettere gift. Har mandlig partner.

Alle er engageret i giftforeningen

Brugere, København

Annette, informant

60+. Svær gift. Har mandlig partner

Margrethe

60+. Lettere gift. Har mandlig partner

Margrethe er giftforeningens formand i Københavnskredsen.

Inger

70+. Slidgift, men ikke diagnosticeret. Single

Kun Inger er ikke engageret i giftforeningen.

OPLÆG TIL BRUGERE

Målgruppe:

Kvinder hvoraf mindst en har (mandlig) partner.

2x3 brugere bosat hhv. i Århus området og i Københavnsområdet:

3 brugere i Århus; 1 ældre 70+, 1 gigtram (mindre), 1 gigtram (mere) 60+ på disse

3 brugere i København; 1 ældre 70+, 1 gigtram (mindre), 1 gigtram (mere) 60+ på disse

2x1 Informant: 1 øst plus 1 vest.

Informanter

Er personer tæt på brugergruppen, evt. mere resourcestærke og med en bredere tilknytning til brugergruppens verden end måske den enkelte normalt har. Kan være nogle af de hjælpere Giftforeningen nævnte fandtes.

Informanten kan løbende bidrage med indsigter fra denne gruppe da de befinder sig indenfor samme. De kan ydermere være med til at knytte kontakter, og løbende deltage på forskellige stadier af udviklingsarbejdet, modsat brugerne som i første omgang kun indrages ad-hoc.

BRUGEROBSERVATIONER_1 pilotprojekt Århus og København

METODE/ EMAIL TIL BRUGERNE

Frivillige

3 personer bosiddende i Århus området og 3 personer bosiddende i Københavns området. Flere af deltagerne har mere eller mindre gift i hænderne.

Gæster

(Vores navne)

Formål

Projektet drejer sig om, at forstå, hvilken indflydelse dagligvarers emballageindpakning har på mennesker 70+ og gigtramtes hverdag.

Via besøg i hjemmene vil vi gerne have mere at vide om brugen af emballager på de varer i køber til daglig.

Det vil give os inspiration til at designe nye og bedre emballager, vi forhåbentlig alle kan få gavn af.

Forløb

Vi er 2 personer, der kommer på besøg samt dig - én med et videokamera under armen, den anden med notesblok og spørgsmål.

På besøget vil vi gerne en tur ud og handle med dig - det kan være i supermarkedet, den lokale købmand eller i grønthandleren. Hvor du plejer at komme. Vi skal handle ind til en middag, som skal tilberedes samme eftermiddag.

Derefter vil vi gerne have lov til at være med i køkkenet, når du tilbereder

middagen. Vi vil selvfølgelig gerne hjælpe til med at skrælle en kartoffel, men det skal primært være dig, der står for madlavningen - ganske som du plejer. Og hvis din mand plejer at hjælpe til, så er han velkommen - ganske som I ville gøre det til hverdag.

Hvis det er muligt, og vi ikke er blevet for trætte - vil det være fint at kunne afslutte besøget med en middag.

Praktiske oplysninger
Vi kommer kl. ? og regner med sige farvel kl. ?

Undervejs vil vi mest bruge videokamera (undtagen i butikken), og stille spørgsmål til det du gør.

Vi betaler for varerne vi handler ind - og evt. kørsel frem og tilbage.

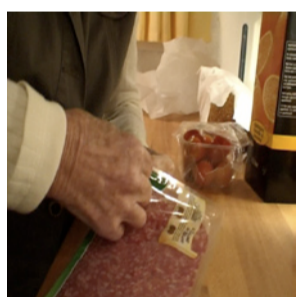
Det video og de billeder vi tager bliver kun brugt af os internt i projektet - hvis du gerne vil være anonym vil vi give dig et andet navn og evt. sløre dit ansigt.

Hvis det senere hen skulle opstå, at vi gerne vil bruge noget af materialet til f.eks. artikler eller lignende, kontakter vi dig inden at de offentliggøres.

Inger
Alder: 72 år
Sted: København
Tidligere beskæftigelse: Folkeskolelærer og undervist flygtninge i dansk.
Gigt: Ikke diagnosticeret lettere slidigt i fingrene
Civil status: Separeret. Bor alene.
Fritidsinteresser:
Andet: Bestyrelsesmedlem i Lundevangen.
Dato for besøg: 31.10.08, kl. 12-16
Interviewer: Kim & Sofie

“jeg køber for eksempel altid rensbenzin hos købmanden, fordi han åbner den for mig”

Inger bor alene i sin egen lejlighed, men i 'Lundevangen' - et bofællesskab for ældre mennesker. Fællesskabet består blandt andet af en lille købmand, små urtehave, en svømmehal og andre aktiviteter for de mennesker, der bor der. Inger er foruden indbygger i 'Lundevangsparken', aktiv bestyrelsesmedlem for stedet, og bruger derfor en del af sin tid på drift og udvikling af bofællesskabet.

Inger er pensioneret folkeskolelærer, men har også været aktiv indenfor undervisning af flygtninge og indvandrere.

Hun har på grund af sin alder, lettere slidigt i fingerleddene, men det er ikke diagnosticeret hos lægen som behandlingskrævende.

Inger tager det som en del af det at blive ældre: 'jamen, det er bare slidigt...alle ældre mennesker får jo slidigt i leddene' '...jeg får

jo mere og mere gigt i hænderne - jeg kan jo simpelthen ikke knytte mine hænder. Så det vil sige, bare sådan noget som at skrælle kartofler, for eksempel, bliver jo besværligt - eller æbler til en æblekage...hvilket jo er så dejligt!'

PÅ BESØG HOS INGER
 På køkkenbordet ligger varer fra Superbest, det lokale supermarked og et par øl fra købmanden i 'Lundevangen'. En lun leverpostej fra delikatesen, en dåse med tun i tomat, pakker med skiveskåret pålæg, en agurk i plastfolie og et par tomater.

Købmanden yder desuden en ekstra service for beboerne - han åbner de varer, som beboerne har svært ved at åbne selv. Det kan være alt fra skruelåg på mælken til folien rundt om småkagerne.

Inger går frejdigt i gang med at åbne de forskellige emballagetyper.

Pålægspakker
 Inger ser med det samme, hvor hun skal tage fat for at hive folien af plastbakken: 'Apri - det må betyde at åbne' men kort efter følger et '.... men der er jo ikke noget at tage fat på her!' Hun får dog fat i den lille trekantede snip, og hevet folien af. Ved æggesalaten går det bedre. Det er en plastfolie, hvor snippen er så stor, at hun tager fat i den med det samme, og får åbent salaten uden videre besvær. Inger lægger dog ikke mærke til illustrationen uden på folien, som fortæller hende, hvordan den skal åbnes. Hun forklarer dog bagefter, at det var snippen, der viste hende hvor hun skulle tage fat henne, så det var tydeligt nok for hende uden illustrationen.

Dåse med ring
 Inger tager fat i dåsen og begynder at vriste ringen fri af låget. Imens forklarer hun, at hun plejer normalt ikke at kunne få dem op. I de tilfælde

ville hun 'stikke en kniv ind' for at vriste den fri fra låget. Men dåsen med tomattun er mere medgørlig - også da hun begynder at trække låget af. Først tøver hun, men låget giver hurtigt efter, og Inger udbryder med en lidt overrasket stemme 'jo, det kunne jeg så godt med den her'. Men tilføjer at nogle gange er de så stramme at få op.

Plasticbøtte til rejer
 Inger læser udenpå bøtten med rejer, og sikrer sig først, at der ikke er nogen angivelser for hvordan bøtten åbnes. Herefter prøver hun at hive låget af, men opdager at det lille hængsel at brækkes af ved en nedadgående bevægelse. Hun stiller bøtten på bordet, og prøver en rum tid inden hun giver op - og tager en kniv til hjælp.

Med kniven får hun vristet låget fri, uden at hængslet knækker, imens hun udbryder: 'den var besværlig!'

CITATER

'jeg køber for eksempel altid rensbenzin hos købmanden, fordi han åbner den for mig'

'vi drak altid juice om morgenen - det gør jeg mere'

'jeg tænker ikke over om varen er let at åbne når jeg køber ind.'

'sådan en Ajax jeg har derhjemme - den for jeg købmanden til at åbne for mig'.

Margrethe
Alder: 65 år

Sted: København

Job: Førtidspensionist (siden hun blev sygemeldt som 42-årig)

Gigt: Lettere gigt. Opereret i venstre hånd 3 gange - mest omkring tommelfingerleddet.

Civil status: Gift med Svend, som er 71 år og kører taxi

Fritidsinteresser: Formand for Københavnerkredsen i Gigtforeningen

Dato for besøg: 21.10.08, kl. 16-20

Interviewer: Kim & Sofie

“For det meste går jeg efter prisen - men det er svært at vælge mellem nemmere at åbne og det der er billigst”

Margrethe bor med sin mand Svend og deres lille sorte terrier Valder i et lavt bebygget rækkehus i Københavnsområdet.

Margrethe har lettere gigt - mest omkring tommelfingerleddet, hvor hun er blevet opereret op til 3 gange.

Selvom gigten ikke er så synlig, er Margrethe påvirket af sin sygdom i sin dagligdag.

Hun fik den konstateret som 42 årig, og har siden hen levet som førtidspensionist, hvilket hun tænker tilbage på, som en hård omvæltning fra sit job som supervisor i et cafeteria i Københavns lufthavn.

”Men i starten da jeg blev syg...det var forfærdeligt! Jeg var indlagt de her 3 måneder, og så

var der jul imellem - og så fik jeg lov at tage på weekend...og jeg ku' faktisk ikke gå! Så kommer Svend ud og henter mig, for så kunne vi da lige handle nogen julegaver - skide sødt af ham ik' ? - så siger jeg, det ved du da godt, det kan jeg ikke. Jo, siger han, for han havde lånt en kørestol til mig....Men det var den værste oplevelse jeg nogensinde har haft - det var at komme ned at sidde i den der kørestol.

PÅ BESØG HOS MARGRETHE

På køkkenbordet ligger varer fra både Netto og Kvickly, hvor Margrethe plejer at gøre sine indkøb. Pålægspakker, en cola light, en plastflaske med klorin, franskbrød, et glas med sild og et par dåser er nogle af de emballage typer, Margre-

the giver sig i kast med at åbne og genlukke alt efter om det kan lade sig gøre.

Skruelåg

Margrethe angriber flasken med et hjælpemiddel - et værktøj der griber fat om låget, og har et håndtag, så det er muligt at bruge kraftgrebet. Hun får let åbnet låget på sodavandsflasken, men ærgrer sig over at den ikke passer til f.eks. mælkekartonen med skruelåg. Hun bruger hænderne i stedet, og må lægge en del kræfter i, før låget giver efter og mælken er åbnet.

Dåse med ring

De benfri sild skal også åbnes - og uden videre finder Margrethe en lille urtekniv i skuffen, som hun bruger til at vristen ringen på toppen af

dåsen fri af aluminiumslåget. Herefter hiver hun fat i låget og får åbnet til de benfrie sild uden større besvær. Men uden urtekniven ville silden aldrig blive spist.

Plasticbøtte til rejer

Rejerne ligger i en gennemsigtig plasticbøtte, og for at Margrethe kan få åbnet låget på bøtten, skal et lille plastichængsel først brækkes af låget.

Hun bakser med den i et minuts tid, og udtrykker derefter direkte sin irritation med et : 'Jeg hader det.... jeg kan aldrig finde ud af om de skal op eller ned!!!'

Efter endnu et minuts bakseri lykkes det hende at få knækket plastic hængslet, og låget er til at tage af.

CITATER

'klistertape fra bageren er også svær at få op - jeg plejer at klippe den af, men så er posen for kort bagefter'.

'jeg har endda et hjælpemiddel til at få mælkekartoner op - jeg fik det for 20 år siden, og det er helt umuligt!'

'for at få en sardindåse op, så skal jeg have fat i en kniv....det kunne man også forestille sig andre mennesker skal!'

'hygiejnemæssigt er det da smart, men tænk på alt det papir'.

'jeg går også i grønthandleren eller Bilka, hvor tomaterne ikke er pakket ind'

'jeg kunne godt finde på at købe en hel spegepølse - men jeg skal jo tænke på hvad jeg spiser.'

'størrelser af låg betyder noget - jo mere der er at holde på jo bedre!'

Annette Jørgensen
Alder: 63 år

Sted: København

Job: Førtidspensionist med højeste invalidepension siden hun var 22.

Gigt: Svær leddegigt af typen reumatoid artrit. Flere led er udskiftet af kunstige. Må efter forskrifterne højst løfte 2 kg.

Civil status: Har boet sammen med Per i 38 år.

Fritidsinteresser: Frivillig i Københavnerkredsen i Gigtforeningen

Dato for besøg: 30.10.08, kl. 16-21

Interviewer: Sofie Widding, People&Product

Kim Aa. Holm: Designastronaut

“Jeg synes jeg har samme ret som alle andre til at få det jeg godt kan li”

Annette er 63 år og bor sammen med Per, hendes partner igennem 38 år, i et lille rækkehus, i Ishøj, ved København. De har ingen børn sammen, men Per har både barn og barnebarn, som Annette sidestiller som sine egne. Annettes gigt har iflg. hende selv været medvirkende årsag til at det har været svært at håndtere at få børn.

Som 16 årig fik Annette konstateret leddegigt af typen, Reumatoid artrit, som hun siger, ellers er en type oftest ældre mennesker får. Gigten har sat sig lidt over det hele og hun har gennemgået en del operationer i fødder, knæ, skuldre, albuer, håndled og hænder. Flere af hendes led er simpelthen blevet skiftet ud. Det har hun gjort, ikke så meget for funktionens skyld, men mest for at blive smerterne kvit da det netop ofte hjælper på funktionen. Annettes hænder er tydeligt mærkede af gigten, og hun har måttet lære sig at bruge dem på sin helt egen måde. Ifølge hendes læge må hun ikke løfte mere end 2 kg. for ikke at overbelaste og skade sine led, men her bliver hun ofte nødt til at begå en del kompromisser og se stort på dette for at kunne agere praktisk, hvilket til tider godt kan gøre Per vred når

hun f.eks. belaster sine albuer for meget.

Som 22 årig fik hun tilkendt højeste invalidepension. Hun kalder det “Modbydeligt ikke at kunne arbejde og ustandselig at skulle retfærdiggøre sig selv over for andre hvorfor man ikke arbejder, for leddegigt er også væk i perioder, og så kan folk ikke forstå når de ikke kan se, at der er noget i vejen. Jeg mistede både selvtillid og selvværd og havde i mange år svært ved selv at acceptere min sygdom, som jeg helst ikke ville vise jeg led af.”

Hun har idag for længe siden accepteret sin sygdom, som hun siger er blevet en del af hende selv. Og hvis hun en dag skulle vågne op uden smerter måtte det jo betyde hun var død, da det ville være hende så uvant. Istedetfor har hun valgt at gå løs på livet og f.eks. taget sprogundervisning, lavet procelænmaling, tegnet, syet og som 45 årig gik hun ind i gigtforeningen som frivillig. Hun mener hun skulle have gjort det noget før, men skulle først være “færdig” for at kunne “modtage”. Efter 18 år som frivillig har hun fået sin selvtillid og selvværd tilbage, samt en masse glæde ud af de mennesker hun har fået kontakt med via dette arbejde. Annette mener at der er

forskil på at have haft sygdommen i kortere eller længere tid. Det tager tid at forene sig med at være gigttramt, og ofte støder hun på, ligesom i sit eget tilfælde at det er de med et længerevarende “sygdomsforløb” der affinder sig bedst med situationen. Men generelt synes hun de fleste takler det godt.

PÅ BESØG HOS ANNETTE

Først er vi ude at købe ind. Det kan være svært at få “mønten” ud og ind ad indkøbsvognens lås. Men Annette har hængt et lille stykke snor i hendes “mønt” så hun lettere kan få fat i den. Det hjælper også hvis hun f.eks. taber den. At tabe ting er for Annette en større operation. Det kan tage lang tid at få det tabte samlet op. Vi køber ind til det kolde bord, noget som Per elsker.

Annette og agurken

Annette skal have folien af agurken. Resolut griber hun fat i en kniv, skærer enden af agurken og derefter fører hun kniven ind under folien og fremefter. Det ser lidt drabeligt ud, da kniven godt kunne se ud til at kunne smutte og ramme den hånd hun holder agurken med. Men siger, “skal man gøre det sværere for sig selv?”

Annette og bægrene

Situation 1: Annette tager den russiske salat frem, sætter bægre ind til

kroppen og fortæller at hvis den står på bordet kan hun ikke få den op fordi hun ikke har nok funktion i fingrene til at holde fast. Hun tager en lille spids tang og tager fat i metalfoliens fremstående hjørne. Hun formår at rive det i stykker, og siger at nu er det også en dum lille en. Derefter presser hun sin tommelfinger ned i folien, laver hul og begynder at rive folien op i små bidder. “Det er typisk, der er ikke noget af det der fungerer ihvertfald af den slags her, pålægs... pakker. For det første, det man skal rive i er for lille og ligesom flået af i forvejen, og så er det her...noget rigtig møg at stå med, det er sådan noget pillearbejde man kan blive fuldstændig vild over.”

Situation 2: tager cremefraichen ud af køleskabet imens vi snakker, hen til køkkenbordet, tager det gennemsigtige plastlåg af, tager fat i den fremstående snip af plastfolien, river det af i en bevægelse. “det gik altså også nemt det her”. Vi spørger hende hvorfor. “...Også fordi der er en god flap at tage fat i”, siger hun, men vi taler også om at det faktisk at folien er plast og ikke metal gør det lettere da den ikke rives i stykker.

CITATER fra observationer

“man opfatter efterhånden ikke gigt som en sygdom, det bliver en del af en selv”

“rugbrødet her...den er sådan set let nok”

“i det hele taget gør hjælpemidler dagligdagen lettere”

“og her går du aldrig igang med at prøve med dine fingre?”, “det gider jeg ikke stå med. Det tager 190 år, så meget tålmodighed har jeg heller ikke”. “Jeg griber lynhurtigt fat i et redskab, når jeg kan se det. Og så har jeg jo lidt erfaring for det.”

“Så skal jeg lige ha saksen på igen, den er jo uundværlig”

“sådan en kan jeg ikke få op - bliver sur på den”

“dem har jeg købt nogle af - dem har jeg faktisk været rigtig glad for” (Tulip genluk)

“Jeg vil helst være helt normal”

“den her unødvendige afhængighed, det er kun en omtanke nogen gange”

“jeg kan egentlig ikke forstå hvorfor man ikke kan lave noget standard - som er til at lukke op - så ved man jo man kan lukke det op”

KILDER

Video: “Den russiske salat”
“Juicen, universalhjælpemidlet og plastfolielåget”

Annette selvportræt: “Mit navn er Annette Jørgensen”